Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237, (201) 434-0807; з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200; з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 185. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК. ЧЕТВЕР, 1-го ЖОВТНЯ 1981 — ЦЕНТІВ 25 CENTS — JERSEY CITY and NEW YORK. THURSDAY, OCTOBER 1, 1981 — No. 185. VOL. LXXXVIII.

Д-Р М. КУРОПАСЬ ВИСТУПИВ НА ЗАХИСТ ПРАВ ЯПОНЦІВ—АМЕРИКАНЦІВ

Д-р Мирон Куропась

Чикаго, Ілл. — Тут, нещодавно перед дев'ятичленною Федеральною Комісією у справах Переселень і Інтернування Цивільного Населення під час Війни, виступив за свідка д-р Мирон Куропась, на прохання і запрошення Японсько-Американської Горожанської Ліги. Ця Комісія досліджує кривди, що їх зазнали американці японського походження в ЗСА відразу після налету на Перл Гарбор в грудні 1941 року і протягом тривання усієї Другої світової війни.

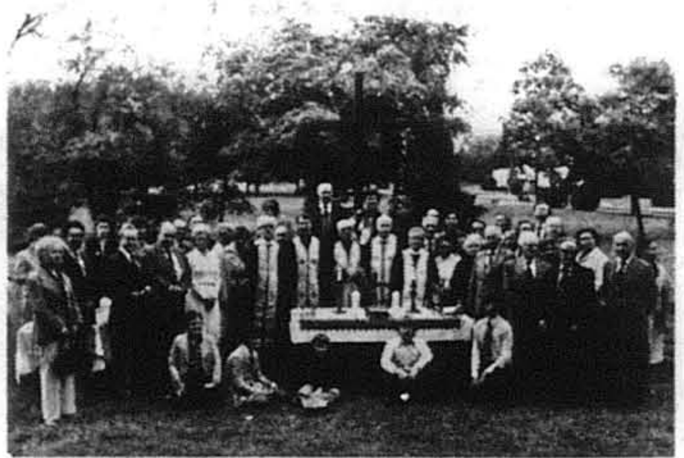
Про зізнавання д-ра Куропася широко інформує газета „Дейлі Кронікел" з Де Келб, Иллиной, з середи, 23-го вересня, на першій сторінці, у статті члена редакції щоденника Джіма Фішера, відомого вже українським читачам з його прихильних до українців репортажів про перебування в ДеКелбі цієї весни гостя з Ізраїля, голови Товариства Українсько — Еврейських Зв'язків Якова Сусленського.

Зі статті про зізнавання довідуємося про ролю д-ра Куропася в анулюванні цього „особливого наказу" і про несправедливість, якої зазнали ці льояльні американці, єдиною „провиною" яких було те, що країна, з якої вони походили, була у війні з Америкою та й те, що шкіра їхнього тіла не була білою. У своєму свідченні перед Комісією в Чикаго заступник головного предсідника Українського Народного Союзу підкреслив, що ця несправедливість тим більша, що не було занотовано ні одного акту саботажу з боку, наприклад, японських американців на Гаваях у час початку війни й пізніше, але це не спинило Уряд від того, щоб усіх американців японського походження інтернувати по концентраційних таборах.

Таке поступування Уряду і Верховного Суду д-р Куропась назвав дуже неспра-

(Закінгення на стор. 4)

Посвячено Український Цвинтар-Пам'ятник у Вашінґтоні

Духовні отці, ініціятори та гості після посвячення Цвинтаря-Пам'ятника

Вашінґтон. — Тут у неділю, 20-го вересня ц.р., посвячено велику ділянку землі під Український Національний Цвинтар-Пам'ятник, останню вільну і найкращу ділянку при 4 III Пенсильванія авеню, яку призначила для потреб української громади дирекція американського цвинтаря Сідар Гілл Меморіял Парку.

Чину благословення й освячення довершили на зеленому пагорбі перед великим дерев'яним хрестом, у присутності вірних із Вашінгтону й околичних стейтів, о. протоігумен Павло Малюга, ЧНІ, гість із Канади; о. Степан Шавель, ЧНІ, парох та о. сотрудник Йосиф Денищук з українського католицького собору Пресвятої Родини у Вашінґтоні; о. Тарас Лончина, настоятель церкви св. Тройці у Вашінгтоні; о. Павло Будний, настоятель української православної церкви св. Андрія Первозванного. Співав імпровізований хор під диригуванням Миколи Кормелюка, який диякунував із М. Сербином.

Після посвячення хреста, встановленого Сідар Гілл Меморіял Українською Корпорацією, духовні отці розійшлися в чотири кінці великої зеленої площі-пагорба і покропили землю

(Продовження на стор. 4-ій)

КОУАО приготовляється до праці в осінньо-зимовому сезоні

Ню Йорк, Н. Й. (О.Л.). — В четвер, 17-го вересня ц.р., Комітет Українсько-Американських Організацій — Метрополітальний Відділ УККА, відбув своє перше повакаційне засідання і застановлявся над розпрацюванням програми діяльности в осінньо-зимовому сезоні.

В програмі нарад були також звітування з праці голови і поодиноких референтів з проробленої праці в минулому.

В засяг праці входили: відзначення 40-річчя Акту 30-го червня 1941 року, переведення Тижня Поневолених Націй тощо. Продискутовано також фінансові справи і вирішено перевести збірку на СКВУ, посилити збірку Національного Фонду УККА та заплянувати декілька таких імпрез, які дали б прихід на майбутню працю КОУАО.

Хронологічно відбуватимуться в майбутньому такі імпрези: Свято Листопадового Зриву з участю Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької; антикомуністична демонстрація під ОН і совєтською місією — 7-го листопада; відзначення 60-річчя з дня трагічної смерти Миколи Леонтовича великим концертом збірних хорів: „Думки" під керівництвом Семена Комірного, дівочого хору „Жайворонки" ОСУМ-А, диригент проф. Лев Стругацький; хору ім. Митрополита Андрея Шептицького під керівництвом Андрія Добрянського; хору церкви св. Івана Хрестителя з Нюарку під керівництвом Михайла Добоша; хору „Бурлаки" з Ню Джерзі під диригентурою Романа Левицького.

Сходинами проводив голова КОУАО ін. Михайло Шпонтак.

Влаштовують конференцію в справах культури

Вінніпеґ, Ман. — У п'ятницю і суботу 6-го і 7-го листопада ц.р., Канадський Інститут Українських Студій та відділ славістики Манітобського університету влаштують конференцію п.з. „Видимі символи! Вислів культури канадських українців". У ряді доповідей та групових дискусій розглянеться матеріяльну культуру, мистецтво, музику, танці, пошуки за символами та політику культури.

Доповідачі говоритимуть на такі теми: матеріяльна культура — Радослав Жук, Степан Приступа, Радомир Білаш, Лінда Лазарович та Володимира Лучкова; мистецтво — Лідія Палій, Леонід Молодожанин, Петро Шостак, Роберт Ахтимійчук, Наталія Гусар та Ірка Онуфрійчук; музика — Богдан Климаш, Богдан Зайцев, Зенон Лавришин, Іван Ковалів та Володимир Климків; танці — Леся Пріць, Ірка Балан, Люся Павличенко та Дам'ян Гоголь; пошуки за символами — Всеволод Ісаїв, Зенон Погорецький, Роман Онуфрійчук, Ярослав Балан та Люба Ґой; і політика культури — Богдан Кравченко, Василь Балан, Надя Костишин-Бейлі, Ізидор Глинка та Роман Петришин.

Учасники конференції старатимуться об'єктивно й науково розглянути способи вислову канадських українців, щоб краще вивчити культурні течії групи та евентуальні напрями майбутнього розвитку. Сюди входять відношення української культури в Канаді і до загальноканадської і до української культури в сучасній Україні. Учасники зможуть поділитися думками про еволюцію та зміни в значенні українського матеріялу та мистецтва в Канаді за останніх 90 років.

„Видимі символи: вислів культури канадських українців" є п'ятою річною конференцією про українців у Канаді, яку влаштовує Канадський Інститут Українських Студій. На конференції запрошується і академічну спільноту, і ширшу громадськість. За дальшими інформаціями та реєстраційними матеріялами слід писати на адресу: The Canadian Institute of Ukrainian Studies, 352 Athabasca Hall, University of Alberta, Edmonton, Alta., Canada, T6G 2E8.

СОВЄТИ „ПЕРЕТВОРЮЮТЬ ПРИРОДУ"

Ню Йорк, Н. Й. — Совєтська схема обернути течію двох великих сибірських рік замість на північ на південь, щоб їхньою водою орошувати нові освоєні землі, „підняту цілину", зокрема в Казахстані, „може мати суттєвий відгомін принаймні на Північну півкулю, якщо не на всю земну кулю", — згідно з думкою англійського фізика Джана Ґриббина, який написав про це в лондонському „Ґардієн" ще в липні цього року. Про його опінію в цій справі пише „Ворлд Пресс Рев'ю" за вересень, пояснюючи всю справу.

Совєтські пляновики (з замилуванням до всього „гігантського" і „ґрандіозного" і маючи дармову робочу силу — мільйони каторжників) задумали „обернути" більшу частину течії ріки Печори (в північній частині европейської РСФСР) і сибірські ріки Об і Єнісей. Це б постачило вітально потрібну кількість води для іриґації мільйонів акрів у Казахстані, на полях, які стали відкриті для сільського господарства лише в останніх 30-ти роках. Від цього потроївся б збір урожаю зернових культур з цих теренів.

Англійський вчений каже далі, що совєти цілком відкидають думку, що таке велетенське „перетворення природи" може нанести більше шкоди, як користи, тобто, що „побічні ефекти" такого грандіозного втручання в природний біг речей можуть накоїти такої шкоди, що вона перевищить користі, які дістане сільське господарство з орошувань. На думку цього вченого, обернення цих рік зменшить доплив прісної води в Льодовий океан на приблизно 20 відсотків, а „вкрита льодом Арктика є основним чинником, який встановлює кліматичні закони для Північної півкулі".

Обернення цих рік спричинить те, що тепліша солона вода піднесеться з глибин ближче до поверхні води і розтопить у значній мірі арктичний лід. „Зменшуючи доплив свіжої води, викликаючи цим руйнацію льоду, ці іриґаційні замишляння можуть просто-напросто зменшити дощові опади якраз у цих районах.

(Продовження на стор. 4-ій)

В Мехіко призначено нового кандидата на президента

Мехіко Си776, Мехіко. — В липні наступного року відбудуться президентські вибори президента цього сусіда ЗСА, що його вага значно зросла останнім часом у зв'язку з відкриттям величезних покладів нафтової ропи в тій країні. Кандидатура з рамени мехіканської Інституційної Революційної партії, яка властне визначила кандидатом Мігуеля де ля Мадріда Гуртадо, є традиційно однозначна з вибранням на президента. Кандидата Гуртадо підтримував теперішній президент Хозе Льопез Портільйо.

Номінація Гуртадо на кандидата ІРпартії зробила позитивне враження на господарські кола вільного світу, а в першу чергу на керівні кола провідних промислових країн. В Мехіко є помітна політична тенденція на ліво, а згідно з конституцією тієї країни президент не лише репрезентує її, але також формулює її внутрішню й зовнішню політику. Гуртадо є вихованцем Гарвардського університету, де він закінчив студії економіки. Після повороту до Мехіко він займав високі пости в мехіканській економіці, був він заступником директора державної монопольної нафтової фірми Петролєос Мехіканос, спеціялістом в емісійному банку Мехіко, а тепер є керівником господарського плянування та підготовляє державний бюджет. Власне ведений ним уряд опрацював плян на наступних 20 років, який на підставі прибутків з нафтової ропи має індустріялізувати країну.

В тому пляні відбилися погляди Гуртадо на розподіл роль між державним і приватним секторами господарки. Гуртадо обстоює потребу підтримки приватного сектора, бо тільки таким способом можна розбудити й використати індивідуальну ініціятиву й викликати зріст господарської динаміки. Мехіко є найбільшою державою Середньої Америки, посідає великі природні багатства, а між ними, як згадано величезні, може найбільші в світі нафтові резерви, та, не зважаючи на те, воно є господарсько дуже відстале. Номінація Гуртадо на кандидата, а опісля його вибір, згідно з опінією господарських кіл, може причинитися до основної господарської зміни в Мехіко та до його перетворення в промислову країну.

НЮЙОРКСЬКА БІРЖА ВІДБИЛА НАСТУП

Ню Йорк, Н. Й. — Спекулятивні капітали на великих світових біржах уже не раз начинили лиха своєю боязкістю. Вже від якогось часу знижкові тенденції на біржах викликували неспокої серед капіталовласників і спекулянтів. Кінець минулого тижня приніс паніку на біржі в Лондоні, захитання на біржі в Токіо, Цюріху, Парижі, Франкфурті та інших менше вагомих світових центрах капіталу. Одначе в понеділок, 28-го вересня біржа в Ню Йорку стримала дальший розвиток панічних настроїв, її здоровіші елементи перейшли до протинаступу й не тільки відхилили паніку, але й добилися значного поправлення курсу біржевих цін.

Вже пів року панує спадкова тенденція на великих біржах світу, а серед них також у Ню Йорку. Причини цього є багатобічні. З одного боку інфляція, поганий загальний стан господарського життя промислових країн Заходу, фінансові протизаходи урядових чинників ЗСА і Великої Британії в першу чергу, небувало висока відсоткова стопа, зависокі ціни на засоби енерґії, розладдя на світових ринках, викликане у великій мірі політикою СССР, а з другого спекуляція й неопанована жадоба зиску домінуючих на світових біржах спекулятивних елементів та інші співчинники розхитали не лише біржеві відносини, але також ускладнили загальну грошово-фінансову ситуацію.

Страх перед великою господарською кризою в світі поширився й поширюється далі й прямо стало модно серед кіл господарських експертів говорити про недалеку катастрофу розмірів 1929 року. Паніка на біржах Лондону, а відтак якоюсь мірою в Токіо в оцінках деяких економістів були сигналом, що криза, про яку так багато було мови останнім часом, надійшла. Відсіч біржі в Ню Йорку не лише відбила, але й припинила принаймні тимчасово поширювання паніки, але також показала, що рішуча політика державного уряду й керівних кіл господарського приватного сектора можуть з успіхом протиставитися й опанувати небезпечні тенденції на грошовому ринку й у світових фінансово-господарських центрах.

Нюйоркська біржа, яка почала понеділок 28-го вересня також великим спадом, опісля виявила протилежну течію: попит, і набування цінних паперів до тої міри, зміцніли, що у його висліді день закінчився піднесенням загального рівня цін на 18,55 пунктів. Це, очевидно, не усунуло небезпеки на постійно, але покищо її стримало, привело до заспокоєння, хоч до нормальних відносин ще далеко. Господарка промислових країн Заходу потребує значних змін і пересунень, а ті залежать в першу чергу від урядів і їхньої політики, а відтак від керівних елементів приватного господарського світу.

У світі

СПРАВА ВТІКАЧІВ З АФГАНІСТАНУ СТАЄ ЩОРАЗ більшою катастрофою міжнародного характеру. Їхнє число досягає двох мільйонів людей, а нові постійно прибувають. З деяких інформацій з Афганістану відомо вже про два і півмільйона втікачів, одначе, чинники ОН після перевірки цього питання на місці, тобто в Пакістані та Ірані, висловлюють думку, що ця цифра дещо зависока. Представники різних груп утікачів заявили кожночасну охоту повернутися до своєї батьківщини, якщо тільки росіяни вийдуть з неї. З ОН повідомляють, що уряд Пакістану вирішив видати ідентифікаційні документи для афганських втікачів, щоб знати скільки їх є, та могти їх краще контролювати. Потреба такої контролі зростає у зв'язку з намаганням совєтської аґентури посилати поміж справжніми втікачами своїх аґентів.

ДО ПЛЯНОВАНИХ ВИБОРІВ В ЕЛЬ САЛЬВАДОРІ вже тільки півроку. Вибори мають відбутися у березні наступного року. Уряд розпочав всебічну підготову для тієї вирішної для майбутности Ель Сальвадору справи. Речник державного департаменту ЗСА Алан Ромберґ заявив, що департамент вислав до Ель Сальвадору свого спеціяліста Еверетта Брикса із завданням перевірити, як виглядає підготова до виборів та чим можуть ЗСА допомогти, щоб вибори пройшли якнайкраще та щоб якнайбільша кількість голосуючих взяла в них участь. Фактично ті вибори матимуть характер референдуму — всенародного опиту — за чи проти теперішнього режиму. Вибрані депутати творитимуть конституанту, завданням якої буде схвалити нову конституцію. Проти виборів завзято виступає лівиця, яка хоче вирішити справу в свою користь при помочі партизанки і терору.

ІРЛЯНДСЬКІ СЕПАРАТИСТИ ПЕРЕЙШЛИ В Північній Ірляндії до поширеного вживання ракет. Вони обстрілюють ракетами протестантське населення, поліцію та вояків британських збройних сил. Останній поліційний старшина, вбитий ірляндськими сепаратистами, загинув власне від ракети. Цього року загинуло вже 20 поліцистів з рук ірляндців.

ЗАХІДНЬОНІМЕЦЬКА ПОЛІЦІЯ ВПАЛА НА сліди терористів, які виконали останні замахи на американські військові інсталяції та на американських вояків. Кропіткі розшуки на місці бомбового замаху в Рамштайні, американській летунській базі, де поранено американського генерала Фредеріка Крезена, виявили відтиски пальців й інші доказові матеріяли проти Бріґітти Монгавпт та Християна Кляра, двох небезпечних терористів з крайньолівої Групи Червоної Армії. Група ця нараховує коло 20 людей, які живуть нелеґально і яких пошукує поліція за різні злочини. Християн Кляр та Бріґітта Монгавпт зідентифіковані поліцією як виконавці схоплення чотири роки тому західньонімецького промисловця Ганса-Мартіна Шляєра, якого опісля знайдено вбитим. Монґавпт і Кляр належать до найнебезпечніших терористів, які діють під сучасну пору в Німеччині.

В МОСКВІ ВІДБУВАЄТЬСЯ ВЕЛИЧЕЗНА мистецька виставка, відома під назвою „Париж-Москва". Виставка відбувалася перед тим у Парижі. В ній, крім образів відомих французьких мистців із першої половини цього століття, є образи російських або з країн поневолених Росією малярів, які знаходяться у паризьких музеях та в приватному посіданні. Між тими образами є численні експонати мистців з Росії, які перебували й творили у Франції в 1900-1930 роках. Деякі з тих мистців започаткували нову добу в малярстві, але дотепер їхні твори не були допущені на виставки в Москві з огляду на їхній модерністичний характер. Тепер їх допущено, виставку влаштовано в залях престижевого музею ім. Александра Пушкіна й відвідують її навіть високі партійні достойники. Між іншими, відвідав ту виставку генеральний секретар КПСС Леонід Брежнєв.

ПРЕЗИДЕНТ ПРОПОНУЄ ТВЕРДІ МІРИ ПРОТИ ЗЛОЧИНЦІВ

Ню Орлінс, Луїзіяна. — Промовляючи у понеділок, 28-го вересня, до зібраних на річній конвенції шефів поліції, тут, перед т. зв. Інтернаціональною Асоціяцією Шефів Поліції, Президент Америки, вірний своїй філософії консервативного республіканця, закликав всі сили Америки, що бажають спокою й безпеки на вулицях, в містах, в житлах, школах і в інших публічних місцях ЗСА, до справжнього поборювання злочинности, а не до „надмірного піклування" про злочинців, щоб бува „цивільні права" цих злочинців не були „порушені".

Президент Реґен говорив у своїй промові про дві абсолютні правди, на яких базується людська природа, що, перше: люди у своїй основі добрі, але легко піддаються злу; і друге: що громада, людство мають право бути охоронені від злочинців. Всі дані виступу Президента базувалися на рекомендаціях, зроблених Групою спеціяльних завдань генерального прокуратора ЗСА про насильні злочини, рапорті, що був опублікований минулого місяця.

Президент ствердив невідрадний стан системи кримінального судівництва в Америці, що, на його думку, цілком провалилася, і пропонував далекойдучі зміни, які зроблять американські вулиці, парки, установи і школи знову безпечними.

Президент Реґен не лишив сумніву ні в кого, що його Адміністрація ставить безпечність звичайного громадянина Америки, який підчиняється законові, понад інтереси злочинця, якого досі з усіх сил оберігав американський судівничий процес, щоб, бува, „цивільні права" розбійника, ґвалтівника, продавця наркотиків, злодія, не були порушені, забуваючи і кривдячи через це все населення ЗСА.

Президент скритикував у промові „соціяльних мислителів", на думку яких „нужда і оточення породжують злочин", і пропонував конкретні дії для боротьби із злочинністю. Всі закони про поборювання злочинности повинні бути переглянуті. За злочин великий не слід пускати злочинця на поруки і на кавцію, якщо є небезпека, що цей злочинець зробить новий злочин за цей час; злочинець повинен заплатити жертві за вчинену їй шкоду. Він висловився також за смертною карою для найбільших злочинців і за тим, щоб у судах вільно було вживати докази провини, навіть якщо ці докази здобуті „нелегально". Визначення що „легальне", а що „нелегальне" доходить в багатьох випадках до абсурду.

Президент пропонував обов'язкове ув'язнення для злочинця, який вживав вогнепальну зброю під час грабунку й нападу. Президент Реґен хоче, щоб був дозвіл для поліції вживати довірочні звіти Податкового уряду у випадку судової справи члена „організованої злочинности" та продавців наркотиків тощо.

На закінчення промови президент Реґен сказав найбільш промовисті слова, які характеризують його власну філософію, що зріст злочинів в Америці породжений тими „коріннями", що й зріст федерального бюджету, бо дехто дивно вірив, що, роздмухуючи федеральні видатки до неймовірних розмірів, всі „болячки" модерного життя будуть знищені, включно зі злочинством. Вийшло навпаки, як думали всі ці „соціяльні мислителі з 1950-их і 1960-их років". Вони розглядали „злочинність тільки в контексті безвихідности в дитинстві або нужденности запущених кварталів міст, це були ті самі люди, які думали, що масивними видатками федерального уряду можна буде зліквідувати всі соціяльні болячки" життя в Америці. Президент показав крім поблажливих до злочинців правників, до яких народ вже втратив довір'я, ще на „урядовців-бюрократів, психіятрів і соціяльних працівників", як на тих, що не мають відповіді, як знищити велику розпаношеність злочинности в ЗСА.

В Америці

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, ЩО ПОНАД 50 СЕНАТОРІВ підкреслено прилюдно висловилися проти продажу Урядом високовдосконалених літаків типу АВАКС Савдійській Арабії, в намаганні не йти проти бажань союзника Америки Ізраїля, є познаки, що кілька з цих сенаторів не явно роблять натяки, що вони можуть змінити своє становище, якщо дістануть від Адміністрації Реґена поступки в інших ділянках, якими зацікавлені виборці їхніх стейтів. „Це справа житейська", — заспокоюють стурбованих цим явищем людей дорадники Президента.

ВІРНІ ЗАСАДІ, ЩО „БИЗНЕС НАЙВАЖНІШИЙ," керівники і власники американських радіостанцій стурбовані рішенням президента Роналда Реґена розпочати нові радіопередачі до Куби, в яких запляновано розповідати правду про тиранію Кастра, щоб протидіяти комуністичній пропаґанді Куби, яка по радіо заливає Америку. Ці американці побоюються, що Куба з допомогою совєтів почне глушити у відплату американські передавання до тієї міри, що радіопрограма „АМ" у ЗСА від Маямі на Флориді і аж до Міннесоти буде утруднена через це.

ВСЕ БІЛЬШЕ СТУДЕНТІВ В АМЕРИЦІ, ЩОБ дістати відповідний „сколаршип", стипендію на науку у вищих школах (університетах), вдаються за відповіддю до компюторів, де про таку стипендію можна дістати відомості. Кожного року тисячі стипендій у ЗСА залишаються проголошеними і „до взяття", а студенти по них не зголошуються, бо про них не знають. Тепер пов'язування одержувача стипендії з джерелом стипендії виконується за допомогою вдосконаленої компюторської системи, за певну невелику оплату.

ЩОБ ДІСТАТИ ДОБРУ ПРАЦЮ, ТРЕБА НЕ ТІЛЬКИ знати, де є вільне місце, але ще і відбути вдале інтерв'ю, у якому бажаючий працювати має зробити правильне враження на працедавця, що він чи вона є якраз найкращим кандидатом на дане місце. Щоб допомогти в цьому Інформаційний центр для консумерів в Пуебльо, Коло., за оплату 1.75 дол. висилає книжечку під назвою „Merchandising Your Job Talents", з якої про все потрібне можна довідатися.

ІСПИТ ДО КОЛЕДЖІВ, ЩО ЙОГО ПЕРЕХОДЯТЬ всі випускники середніх шкіл, т. зв. САТ, вісімнадцять років показував спад у знаннях всіх іспитованих, а цього року нарешті рівень є той сам, що й минулого року. Цей іспит взяло цього року півтора-мільйона студентів. Ідеальний вислід є 800, а пересічним рівнем є 424 для „вміння висловлюватися", а 466 — вислід для математичного вміння. Найнижча оцінка, яку за цим іспитуванням можна дістати, є 200. За час від 1963 року складені разом пункти з обох предметів зменшилися в загальній сумі на 90 пунктів.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Демонстрація за ще більший добробут

Демонстрація кругло 300,000 осіб недавно у Вашінгтоні перед Капітолем була безумовно організаційним успіхом ініціяторів. Головним ініціятором і організатором була Американська Федерація праці — Конгрес індустріяльних організацій, центральна американська робітнича спілка, яка охоплює цілу низку самостійних спілок, включно з такими, як: вантажники, автомобільні робітники, міські працівники Ню Йорку й інші. З уваги на обмежений летунський рух — демонстранти прибували до Вашінгтону залізницею, автобусами, автомобілями й мотоциклами — з усіх стейтів Америки; включно з найдалі на північний захід положеними стейтами Каліфорнією і Вашінгтоном. Похід простягався на десять блоків. Всі шляхи до столиці ЗСА були вщерть заповнені. Маршували білі і чорні й еспаномовні, старі й молоді, на самому переді несено широкий почерез цілу вулицю транспарант „День Солідарности": назву запозичено від польської робітничої централі, яка вславилась на ввесь світ своєю відвагою в обороні своїх професійних, але й політично демократичних інтересів проти панівного комуністичного режиму й проти Москви.

Але між польською „Солідарністю" та отією демонстрацією американських зорганізованих робітників у Вашінґтоні не може бути ніякого порівняння. Польські робітники, як робітники в усіх комуністичних країнах, позбавлені мінімальних прав людини й громадянина та живуть у нужді. „Солідарність" виборола собі вже право самого існування, як робітничої спілки без комуністичної партійної контролі — такої проблеми в Америці взагалі ніколи не існувало. Боротьба польських робітників має характер не тільки боротьби за кращу винагороду і кращі умови праці, але в першу чергу — за свободу, за рівність робітника з упривілейованими власниками комуністичного партійного квитка. Найбільшим ударом по Москві й комуністичних яничарах у Польщі став факт, що до польської „Солідарности" пристали десятки тисяч також формально зареєстрованих комуністів. Тому це рух ідейний і — правильно твердять московські правителі рух — свободолюбний політичний, як реакція проти комуністичного гніту і проти підлеглости сателітського варшавського правління кремлівським володарям.

Демонстрація у Вашінгтоні мала суто матеріялістичний характер. Усі гасла всі транспаранти, домагалися ревізії економічного пляну Уряду Роналда Реґена — пляну, в основі якого лежить ощадність, „затиснення пояса", щоби поступово довести до зрівноваження державного бюджету, піднесення вартости американської валюти, до ліквідації безробіття, до зросту поменшеного американського державного престижу у світі. Демонстранти домагалися привернення в новому державному бюджеті всіх тих позицій, які вдарили по різних колах американського суспільства. Очевидно, було б добре, як би шкільні діти далі могли діставати харч на державий кошт, студенти мали необмежені державні стипендії, як би збережено різні вишкільні курси для робітників різних категорій і як би безробітні отримували вищу рекомпенсату від Соціяльного забезпечення.

Але демонстранти, які тямили про всі ті „бенефіти", що їх хоче відібрати Роналд Реґен, забули про одну „дрібницю": що робітник в Америці є найкраще ситуований з усього робітництва в широкому світі. Найнижча платня, устійнена державою, в ЗСА є 3.35 дол. за годину, себто американський робітник отримує найменше 134 доляри тижнево. Кваліфіковані робітники, як наприклад, електротехніки в Ню Йорку й інших великих містах Америки, давно вже діставали по 15 долярів за годину, — тепер дістають вище 20 долярів. Робітники в усьому світі мріють, щоб дістатися до Америки, або, щоб могти у рідних країнах бодай приблизно отримувати цю винагороду, яку мають робітники в Америці.

Економічна криза в Америці виникла у великій мірі власне з вини зависокої винагороди для робітників та службовців і екзекутивних урядовців у порівнянні з іншими країнами. Японія, Тайвань, Італія, Західня Німеччина, Франція заливають Америку своїми товарами, які якісно не гірші за американські, зате куди дешевші бо продуковані куди меншим коштом — дешевшим робітником. Тому японські „Тойоти", італійські „Фіяти" чи німецькі „Фольксваґени" витискають американські автомобілі, які з'їдають куди більше газоліни і куди дорожчі та менше практичні.

Президент Реґен не бачив тих непроглядних демонструючих мас у Вашінгтоні, бо перебував у Кемпі Дейвіда. Масова, велетенська демонстрація минулася з ціллю, бо Уряд не заверне зі шляху такого оздоровлювання американської економіки, яке не подобається демонстрантам. Це була жалюгідна імпреза, яка коштувала мільйони, кинені в болото. Єдина потіха, що все відбулося мирно.

ЗМЕНШЕНО ФЕДЕРАЛЬНУ ДОПОМОГУ 1,300 мешканцям нюйоркського стейту, тобто 38 відсоткам цієї групи, справа бенефітів якої була в курсі перегляду продовження бенефітів у рамках широкозакроєної програми по цілій країні, що її започаткував Уряд Джіммі Картера, а сьогодні процес цієї перевірки прискорив президент Роналд Реґен. У наслідок цього мешканці Ню Йорку будуть одними з перших цих десятків тисяч осіб, яким прийдеться втратити їхні бенефіти.

Іван Кедрин

„УКРАЇНСЬКІ НОЧІ" — УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

Поминувши так звану „українську школу" у польській літературі з минулого сторіччя, що її найвидатнішим представником був Богдан Залєський („Дух степу", „Дума про Косинського", „Тарасова могила" і ін.), у цьому сторіччі, за нашого таки життя появилися польською мовою три найвидатніші твори з українською тематикою: Станислава Вінценза „На високій полонині", — Юзефа Лободовського „Пісня про Україну" і Єржи Єнджеєвіча „Українські ночі або родовід генія". Станислав Вінценз народився на Гуцульщині, був її ентузіястом чи, може, й фанатиком, перший наклад твору „На високій полонині" появився 1936 року — книжка цілком вичерпана, другий том дуже важко дістати (або, можливо, автор цих рядків не знає правильного джерела). „Пісню про Україну" видав у 1959 році „Літературний Інститут" при відомому журналі „Культура" у Парижі: цікава 36-сторінкова брошура, по одному боці польський оригінал і по другому боці, рівнорядно, прегарний український переклад Святослава Гординського. Можна інколи почути твердження, що переклад Миколи Рильського „Пана Тадеуша" Адама Міцкевіча „кращий за оригінал". Очевидно-це переборщення. Але подібно можна б сказати, також переборщуючи, про переклад Святослава Гординського „Пісні про Україну" Юзефа Лободовського, — можна подивляти і насолоджуватися, як український поет схопив духа і відтворив українським віршем ту чудову поему польського поета-публіциста.

У всіх трьох названих творах — глибокий сантимент до України, її природи, до романтики українського степу, до Дніпра і його порогів, до всієї неповторної атмосфери, якою сповита українська земля. І тому треба привітати, як надзвичайно конструктивний і творчий прояв появу українського перекладу „Українських Ночей"— родоводу генія" Єжи Єнджеєвіча на українську мову. Переклав Євген Рослицький з Канади, який із своєю дружиною Галиною належав теж до невеличкого гурту установ і осіб, що склалися на дуже дороге видання українською мовою — видали його у кращому технічному вигляді, ані ж друге видання польського оригіналу з 1970 року, що його має перед собою автор цих рядків. Українське видання „Українських Ночей" — книга на 650 сторінках, у твердій полотняній обгортці зі золотими витисками М. Беднарського, із 52-ма світлинами — на три світлини більше, як згадане друге видання польського оригіналу. Треба поґратулювати Науковому Товариству ім. Шевченка в Канаді, яке дало свою фірму, і його голові Богданові Стебельському, відомому мистецтвознавцеві, який додав свій „Вступ" до книжки, де навів цілу низку важливіших творів з ділянки шевченкознавства.

Треба найбільше поґратулювати перекладачеві Євгенові Рослицькому, який завдав собі такого величезного труду, щоби совісно, гарною українською мовою перекласти великий твір, зберігши його стиль і його духа. Надзвичайно цікаве післяслово „Від перекладача", де він описує, як він уперше побачив за вікном книгарні у Варшаві твір Єнджеєвіча, захопився ним і — недовго перед смертю того польського письменника у 1975 році — завіз йому „під пахою" — рукопис свого перекладу, яким страшенно втішився письменник, який, проте, вже не побачив його друком. Польське Видавництво „Народна видавнича кооператива" у Варшаві дала безкоштовно дозвіл на український переклад, який міг появитися тільки у вільному світі, у Канаді, бо в „українській державі" під фірмою УССР його видати не могли: у тій книзі занадто багато і недвозначно таврується царський імперіялістичний й обрусительський режим.

„Українські ночі — родовід генія" — це один із найкращих змістом і формою монографічний твір про Тараса Шевченка. Польський автор називає його „розповіддю" — це насправді, мистецька комбінація етнографічного й історично-монографічного твору із жанром белетристичної повісті. Тому саме це неповторний твір, написаний на основі глибоких поважних українознавчих студій, що їх перевів польський письменник, автор понад сорока перекладів із різномовної літератури, — але й сповитий пієтизмом до Шевченка та найглибшим сантиментом до України, де він, автор, перевів свої молоді літа. „Українські Ночі" — родовід генія" — це не політична публіцистика, але червоною ниткою в'ється у тому творі ідея потрібної, конечної, невідхильної польсько-української співпраці, такої, як її доказував сам Т. Шевченко своїм зв'язком і приязню з поляками. Автор сам пише про себе, що він — польський патріот, але належить до тих білих круків, польських патріотів, які дозріли до переконання, що без самостійної України не буде самостійної Польщі.

І тому український переклад „Українських Ночей" явився тепер у найкращу пору, — бо на наших очах відбувається процес ревізії політичної думки по обох сторонах — українській і польській — про потребу, необхідність, спустити завісу на минулі криваві супе-

(Продовження на стор. 3-ій)

З НОВИХ ВИДАНЬ

Добірна книжка

Час вакацій проминув і ось знову шкільні кляси ожили гамором дітвори, що так ще недавно безжурно проводила дні на таборуванні, на дозвіллі. Повернулась молодь до школи із книжкою в руках. У навчанні доростаючої молоді, важливість книжки неабияка! Зокрема у школах українознавства книжка має особливе значення, вона не повинна бути лише джерелом самого знання мови української, але на її сторінках мусить розцвітати „євшан зілля"...

Саме у тому питанні, незаступиме місце має книжка „Меч і Книга" Володимира Барагури. Кому невідомий невтомний редактор „Веселки" Володимир Барагура? Від років, редагуючи „Веселку", вкладає повчаючу, найшляхетнішу ідею для тих найменших, що щойно ставлять перші кроки у житті. Тож не диво, що у книжці „Меч і Книга", на кожній сторінці стрічаємо первні у виховному дусі, які стають дороговказом у славне минуле України, коли то, щоб захищати волю рідного Краю, стають героями навіть і наймолодші, так, як це читаємо в оповіданні „Великий подвиг малого Михайлика".

Але й кожне оповідання (їх у книжці 24) своїм сюжетом, як долотом різьбить шляхетні риси характеру в молоді шкільного віку. Розхвильовує станути одним із героїв оповідання, котрі, чи то фізичною силою, як Кожум'яка, чи спритністю Яромира, чи пекарчука Петруся — прислужилися для вславлення імені Русі-України. А кожне діло тих молодих постатей в оповіданнях пройняте любов'ю до рідного Краю. Отже, чи не слід подбати нам, тут поза межами України, щоб молодь — наша будучність, виростала на прикладах мужности, відданости, що їх знайде на сторінках книжки Володимира Барагури.

Бо саме у доростаючих роках життя, уже від дитинства уява молодої людини шкільного віку — найбільше чутлива і розправляє крила, щоб ширяти у висотах, щоб злітати у напрям, але який напрям?! Питання напряму — вельми важливого значення! Куди спрямує свої кроки доростаюча молодь — таки залежне від батьків, учителів і авторів книжок. На сторінках літератури молода людина повинна знайти напрямні які сприяли би до здорової духово людини. Свідома національно рука батьків, учителів, і вихователів в молодечих організаціях мусить вказувати шлях, на якому знайде молода людина приклади тих, хто здав іспит у національній гідності. Людина шкільного віку почерез добірну лектуру — знайде стежину до джерел культури її прадідів, до джерел із яких її предки черпали силу пієтизму і національної відданости, цілими сторіччями. У тому питанні знову здав добірний іспит автор оповідань „Меч і Книга".

У книжці Володимира Барагури знайде молода людина оповідання, сповнені духовими вартостями, коли то літописець Нестор

(Закінчення на стор. 3)

Журнал „Третя хвиля" про Василя Стуса

У журналі нової еміґрації із СССР „Третя волна" М. Гейфец згадує про українського поета Василя Стуса. Він із табору примусової праці в Мордовії написав листа прокуророві з описом того як у таборі знущаються над В. Стусом. Прокурор приїхав за два місяці після виклику.

КҐБ відібрало на етапі з 17-ої на 19-ту зону у В. Стуса біля 600 віршів — 300 оригінальних, а решта переклади з Ґете, Гайне, і Рільке.

Я — пише Гейфец — практично не знаю української поезії, але тутешні українці-в'язні запевняють, що рівного у сучасній українській поезії немає. Повірити у це легко. Василь-поет з ласки Божої. Він — знаряддя свого таланту. Таких людей й ціле людство нараховує одиницями. Чудово освічений, абсолютно чесний, якщо це відповідний вираз. Іраціонально відважний нездібний на жаден компроміс, тим більше з каґебівським начальством. Він — нерозумний, як нерозумним має бути великий поет. Він непевен у собі, але завжди йде навпростець, не дивлячись на небезпеку. Інакше він не зміг би писати. Василь не політичний поет. Такі люди ніби створені для совєтських таборів. Його злочин полягає в тому, що він десь у будинку відпочинку оповів простенький анекдот про Леніна і Верховний Суд України, можливо враховуючи великий талант національного поета, засудив його... тільки на вісім років примусової праці в таборах Мордовії. Не трудно уявити собі, що він пережив, коли КҐБ сконфіскувало його твори. Тоді цілий табір спонтанно станув в обороні В. Стуса. Почалася ціла епопея скандалів, голодівок, позбавлення посилок здому, позбавлення побачення з жінками, щоденні труси з роздяганням догола.

У той час Стус мав операцію шлунка, під час якої йому вирізано дві третини шлунка і за щось посадили в карцер (внутрішню тюрму). Табір вийшов на голодівку у знак солідарности із Стусом. Поета з карцеру перевели в шпиталь.

Михайло Кучер

Людмила Волянська

ТІЛЬКИ „СИТІ" „ГОЛОДНИХ" НЕ РОЗУМІЮТЬ

Приблизно 120,000 японських американців зазнали переслідувань в Америці після вибуху американсько-японської війни, що розпочалася злощасним Перл Гарбором. Всі вони, мешканці переважно стейтів Каліфорнії, Вашінгтону й Ореґону, були звезені до концентраційних таборів, що були побудовані для цієї цілі скрізь по Америці. Відомий табір такий був у Каліфорнії, звався Манзанар; крім нього було ще дев'ять інших головних концентраційних таборів та 26 менших. До них були звезені не тільки японці-чужинці, які мешкали в ЗСА, але також натуралізовані американці японського походження, як і мешканці Алеутських островів, також натуралізовані. Цих було приблизно 1,000 осіб.

І ось тепер, вже друге і третє покоління цих японських американців, не хотячи погодитися з лихою долею і просто собі „забути кривду", вирішили добиватися справедливости перед американським судом, щоб такої речі ніколи більше не сталося в майбутньому і щоб дістати відшкодування за ці расові кривди, що їх американці-японці зазнали від „охоплених гістерією" білих американців під час війни, коли в ЗСА великі маси населення були в полоні паніки і страху від „японських підривних дій", „передбачуючи" неіснуючі саботажі від американців — японського походження всередині країни.

Для розслідування справи, як це могло взагалі статися, що в Америці, країні всіх свобід, на підставі групової і расової приналежности були примушені відповідати ці американці жовтої раси, і щоб встановити, чи їм належиться урядове відшкодування, а якщо так, то у якій висоті, у Вашінґтоні тепер працює урядова Комісія. Організувалася вона на сороковому році від тих усіх подій. Ця федеральна комісія прослідкує цілу справу кривди, яку сам Уряд часів президентури Франкліна Делано Рузвелта заподіяв цим американським людям. Комісія складається з дев'яти осіб і її повна назва Комісія у Справах Переселення і Інтернування Цивільного Населення під час війни (Commission on Wartime Relocation and Internment of Civilians).

Вона досі переслухала чимало осіб з одного боку й з другого, в тому числі, наприклад, Джеймса Рова, службовця Департаменту судівництва в час Ф. Д. Рузвелта, президента, який видав цей спеціяльний „ордер". Дж. Ров сказав, що американці злякалися можливих підривних дій і що ця паніка охопила багатьох в Америці, включно з президентом. Сам президент під впливом таких військових дорадників, — казав Д. Ров далі, — як генерал-ляйтенант Джан Л. ДеВітт, який відомий з його ноторійного твердження: „Япошка є япошкою. Це не грає ролі, чи япошка є горожанином ЗСА чи ні", видав цей проти японських американців екзекутивний наказ у лютому 1942 року. Число цього наказу було 9066.

Відразу після підписання „ордеру" всіх японців тут зігнали в гурти і інтернували по таборах. Ці люди мусіли були ліквідувати всі їхні маєтки, бизнеси і бюра тощо протягом 48-ми годин, тобто продати дуже з великою втратою на майні. І навіть тоді, коли японські американські громадяни добровільно зголошувалися в 1944 році до особливої військової -бойової залоги, якій пізніше судилося визначитися особливим геройством у війні за Америку і дістати численні високі відзначення й нагороди, Верховний Суд ЗСА став по боці того Рузвелтового „ордеру".

Відтоді т. зв. „Емердженси Детеншин Акт", на підставі якого Ф. Д. Рузвелт видав свій „ордер", був відкликаний в 1971 році; в році 1975-му і сам „ордер" скасований, і в 1976 році цілком анульований. Але розпорядження Верховного Суду й досі є в силі, бо досі не анульоване.

В анульованні цього сумнозвісного „ордеру", що його провів президент Джералд Форд, брав безпосередню участь д-р Мирон Куропась, тоді спеціяльний асистент у етнічних справах при Президентові. І ось тепер, коли розпочалося переслухання цією Комісією людей, що зацікавлені справою привернення справедливости для всіх американців, в тому і японського чи якого іншого походження, покликано зізнавати і д-ра Мирона Куропася на ініціятиву і запрошення Японсько-Американської Горожанської Ліґи.

Заступник головного предсідника УНСоюзу блискуче «списався» на цьому переслуханні, довівши цим, що людина, яка сама належить до етнічної групи, яку раз-у-раз різні сили в Америці намагаються дискримінувати й зробити жертвою „групової відповідальности", вміє постояти не тільки за свою групу, але і за інші, зовсім начебто нам чужі, бо то тільки „ситий голодного не розуміє", а „голодний" „голодного" повинен завжди розуміти. Про виступ д-ра Мирона Куропася інформує „Свобода" в цьому числі.

Але повернемося тут до журналу, з якого взято дані до цієї статті. Це „Нюзвік"

(Продовження на стор. 3-ій)

Фалина Любінецька

НА ЗУПИНКАХ МИНУЛОГО З СУЧАСНИМ

(Пам'яті д-ра В. Прокоповича у першу річницю смерти)

III

Рік 1972. 90-річчя пані Степаниди. Престижевий готель; при вході на залю вітає гостей найстарший син о. Іван (Дружина його вже в тому часі не жила). У просторій залі сидить у високому фотелі пані Степанида, вибагливо прибрана. З'їхалась уся родина ближча і дальша, щоб привітати її з таким небуденним ювілеєм (в Америці доживає такого віку один на 300 тисяч), всі товпляться біля неї, а довкола подарки, квіти. Вона ж людина дня. А потім бенкет, тости, привіти, привіт від президента Ніксона, промови, співи, поезії, музика, танки. Стрілою летить час. Вже і північ пройшла. Підходжу до пані Степаниди.

— Гарно діти і внуки відмітили вашу таку небуденну дату.

— Та гарно, дуже гарно. Вдоволено відповідає пані Степанида, — горда за своїх дітей.

А однак життя її попливе так, як Боже Провидіння призначило йому плисти.

Діброва. Половина 70 років. Гаряча липнева днина. Приїхав відвідати нас мій племінник з Клівленду зі своєю родиною. Його син студент зацікавлений історією і побутом своїх предків, просить мене дещо йому розказати. Та про давні часи я не так дуже знала. Аж тут у двері — Влодзьо і пані Степанида.

— Хай мама залишиться у вас на деякий час, — каже Влодзьо, бо на дворі спека, а я піду покосити траву на своїй ділянці і може погойдаюсь на вітрильнику по озері.

Пані Степанида розгощується, а я кажу їй про свою незручність.

— Та ви її не питайте про давні часи, вона цього вже не знає, ви запитайте мене.

І попливли спогади про давні, дуже давні роки, ще ті з кінця XIX і початку XX сторіччя. Ніби живі з'являлись перед нашими очима картини з життя нашої інтелігенції тих років, особливо священичої інтелігенції. Кольоритно пересувались, ніби на ленті описи давніх весіль, христин, празників, які тривали день і довше, на які зїжджалось дуже багато гостей, молоді, там вони знайомились, а опісля одружувались, гості оповідали собі різні новини, бо радіо і телевізії не було, а газета у містечка і села доходила спізнено. У цих картинах з'являлись час від часу і предки моїх племінників. Ми всі з цікавістю вслухувались у ці цікаві історії, а діти мого племінника тільки іноді запитували:

— Так було насправді ?...

А на закінчення пані Степанида звернулась уже прямо до молодих:

— А ви, діти вивчайте свою історію, бо що варта людина, яка не знає, якого вона роду, хто вона...

Довга розповідь дещо втомила пані Степаниду і я відпровадила її до другої кімнати, щоб відпочила.

Вбігає Влодзьо, а не побачивши в вітальні матері заклопотано питає:

—Де мама, що сталось ? — В його очах неспокій і жура.

Увійшовши до кімнати, де відпочивала пані Степанида, бере її за руку , за живчик. Бачу відпруження на його обличчі.

— Мамуню, їдемо додому.

* * *

Кожного року у вересні збирались родина, приятелі і знайомі в домі о. Івана, щоб відмітити його ім'янини. Та цього 1976 року зібрались вони особливо численно. Велика заля церковного дому була вщерть заповнена, не тільки мешканцями Детройту, але й з поблизьких містечок.

А коли вже гості розходились додому, о. Іван сказав на прощання:

— Дуже, дуже тішусь що ви так численно загостили до мене. Час не стоїть на місці...хто знає, чи ще зможу вас на другий рік гостити у своєму домі...

Того ж самого року українська громада Детройту улаштувала йому з нагоди 70-річчя ще й „Ювілейний Празник" при дуже численно зібраній публіці.

У жовтні 1977 року відбувся у Дірборні ювілей 25-ліття парафії, основаної власне о. Іваном.

Увечері цього ж дня телефон:

— Помер о. Іван!

Другого дня пішла я відвідати пані Степаниду. Була сповидно зрівноважена. Оповідала:

— От так вчора це сталось. Коли починався уже бенкет, прийшов у ці двері Іваньо і сказав:

— Чуюсь дуже змучений, піду на кілька хвилин покластись. Йому перебіг дорогу Влодзьо і він звернувся до нього:

— А ти, Влодзю іди на залю до Преосвященного і поговори з ним, заки я повернусь.

— І пішов Іваньо сходами нагору до своєї спальні, але йшов якось важко. А за кілька хвилин Христина заглянула випадково до його кімнати і найшла його мертвим...

Пані Степанида розпачливо вдарила долонями, похилила голову і піднесла хустину до очей.

* * *

Вересень, 1979 рік. Діброва. Година 11-та ночі. Дзвінок від вхідних дверей.

— Влодзю, що ж ти тут робиш у тій порі. Лікарський «клик»?

— Ні, Мистецький гурток Культурно-Громадського Клюбу, якого я є членом, сьогодні мав сходини над озером. Ми палили ватру і обговорювали майбутній Шевченківський вечір. Мене цікавить тепер література і мова. Там закопані скарби, а ми їх ще не відгребали. Нам треба знайти дорогу до нашого молодого покоління (що я і роблю, бо у Клюбі самі молоді) і шукати з ними співпраці. Це найважливіше для нас, для продовження нашої духової культури тут, а культура допоможе продовжити життя нас, як еміґрації.

А втім був такий чудовий вечір. Кольорове осіннє довкілля, таємне плесо води, що вистукує тобі такт... і думка пливе краще... Ах, як я люблю природу.

Різдво, 1979 рік. Сидимо за святковою вечерею: пані Степанида, Влодзьо і Христина і ми. І нараз думки наші впадають у минулі дні. Розказує Влодзьо про одне своє Різдво, проведене в таборі полонених німців у СССР. У цьому таборі він жив, як німець, 5 років, попавши в полон під Бродами. Вдалось йому там зорганізувати вояцький добрий хор, з яким він мав дуже успішні виступи.

(Продовження буде)

„Українські ночі"...

(Продовження зі стор. 2)

речки між двома нашими народами та розпочати розмови і співпрацю на спільному фронті проти спільного ворога число „1", яким є російський імперіялізм. Цей процес не пішов ще вглиб українського й польського суспільства: він обмежується ще до інтелектуальної верхівки — і то, може, ще не всієї, — до науковців і публіцистів.

Польсько-українська наукова конференція, зорганізована у 1977 році у Гемілтоні в Канаді тамошнім професором Петром Потічним, не проминула без відгуку, як якийсь відірваний епізод. З ініціятиви теперішнього голови НТШ в Америці д-ра Ярослава Падоха склалася в НТШ А окрема Комісія для українсько-польських наукових зв'язків і в підготові є організування спільних українсько-польських наукових конференцій, з участю також інших українських наукових установ, та Польського Наукового Товариства. У наших часах трудно розмежовувати якоюсь грубою лінією науку від політики. Коли з уваги на русифікаторський характер московської політики в СССР та з уваги на асиміляційний тиск до чужомовного оточення в діяспорі вже навчання української мови й навчання мінімуму з української історії і літератури дітей і молоді — це вже політика, — то що й казати про зустрічі польських учених, зацікавлених в україністиці та українських науковців, зацікавлених в проблематиці „Польща й Україна". Чи не насувається наче автоматично пригадка, що велику французьку революцію підготовили інтелектуали „енциклопедисти" з такими постаттями у проводі, як Руссо і Вольтер?!

І тому такі світочі польської літератури, як Вінценз Лободовський і Єнджеєвіч є піонерами також ширшого українсько-польського порозуміння. Колись можна було почути, що „Шевченко такий поет, що його не можна перекладати на чужі мови". Але показалось, що такі польські поети, як К. Вержинський, Лободовський, Тувін, Єллаковічівна, дали прегарні переклади творів Шевченка, а Совінський видав окремим виданням свій переклад „Гайдамаків". У поярмлених Москвою народів все є політикою, що наближує ті народи і спричиняється до створення їхнього одного фронту. „Українські ночі — родовід генія" Єжи Єнджеєвіча, виданий тепер українською мовою — це подія не тільки з ділянки літератури, але з ділянки потреби одного українсько-польського фронту.

Тільки „ситі"...

(Продовження зі стор. 2)

ще з 27-го липня, де було поміщено з відповідними ілюстраціями інформативний репортаж під назвою „Американський День Неслави" трьох авторів, членів редакції цього впливового і почитного журналу-тижневика: Майкела Ріса і Мері Лорд з Вашінгтону і Річарда Сандзи з Сан Франсіско. Тут теж подано розгляд можливостей дістати відшкодування цим японцям-американцям, що постраждали у війні.

Розпочата японцями-американцями другого і третього покоління в 1979 році, акція дала вже стільки, що переслухано багатьох свідків й вивчається всебічно проблему. Досі повернено цим американцям приблизно вісім відсотків того, що вони втратили. Самих будинків, фарм і варстатів праці тощо втрачено було на суму 400 мільйонів долярів. Були зроблені пропозиції, щоб кожна пошкодована родина дістала 25,000 долярів, але це в сумі дало б три більйони долярів. Отже нема що навіть надіятися на таке, щоб Конгрес — тепер дуже ощадностево наставлений — ухвалив таку високу суму навіть тоді, коли ця федеральна Комісія запропонувала б дати відшкодування у такій висоті.

Деякі японці-американці, які займають високі становища в законодавчих органах ЗСА, наприклад каліфорнійський сенатор відомий С. І. Гаякава, кажуть, що вони розуміють ці дії колишнього Уряду ЗСА, як „самозрозумілі". Знову гавайський сенатор Даніел Іноуйє (Daniel Inouye), який втратив руку, воюючи за Америку в героїчній воєнній частині 422-ій, про яку згадано вгорі, пропонує пам'ятник героям його військової славної частини і каже, що вже цього буде досить, як Америка пробудиться цими всіма намаганнями направити заподіяне колись зло своїм співгромадянам японського роду. А розбуджена совість не допустить до того, щоб подібне колись повторилося в майбутньому. З певною дозою гіркости він додав, що це показує, що „Америка не завжди була країною вільних", — як це співається в Американському гимні.

Для нас, українців, з цього можна також витягнути певну науку. Коли старші японці, хоч сповнені почуття кривди з минулого, кажуть „Шіката га наі" (що вільно можна перекласти „все йде, все минає"), то вже молоде покоління, тут народжене, знає, що, „якщо не постукаєш, то тобі не відчинять". Воно знає американські в основному дуже справедливі закони і вміє їх використати. У них слід повчитися і нам, щоб не падали ми жертвами горепринципу „групової відповідальности", про що існують деякі познаки то там, то тут.

Візії і взори

(Виставка картин І.Банах-Твердохліб у Торонто)

Люди приходять на вистави картин із праці, з церкви, відривають себе від телевізії, від газет, навіть від спання. Приходять, щоб побачити нові твори, нового мистця, порівняти їх з тими, які займали приміщення Ґалерії в минулому. Виставки картин стали приємним засобом комунікації між людьми, місцем зустрічів, ефективним ліком на „хандру". Вони гуртують різні покоління від найстарших до немовлят, які з любовю ссуть молочко, в той час, коли їхні опікуни застигають, мов Лотова жінка, перед картинами.

На жаль, відкриття вистави картин Ірини Банах-Твердохліб від 13-го до 21-го червня ц.р.) припало на самі Зелені Свята, коли українці всіх релігій і всіх партій масово спішили на цвинтарі відправляти панахиди, а закриття збіглося нефортунно з традиційним парафіяльним святом на площі Екзебишен, так що публіки прийшло небагато, навіть хронічні „картинофіли" не явилися.

Виставка Ірини Твердохліб напрочуд багата і різноманітна. Крім оліїв, мисткиня привезла зі собою з Рочестеру батіки, ліноріти, монотипи, зарамовані фотографії деяких картин, емалії. Ці останні втішалися найбільшою популярністю, бо і манили очі, і мали гарно підібрані рами, і коштували тільки 95 долярів кожна. Їх моментально розкупили. Всіх дивувало, що Ірина Твердохліб поєднує різні стилі і майже кожну картину малює інакше. Ніщо з нічим не зливалося, кожна картина була незалежна, своєрідна, інакша, „без сварки" перепліталися побутово-реалістичні сценки (в роді Кубаревського) абстракти, символічні фантазії з патріотичною тематекою. Навіть лице Валентина Мороза визирало з однієї кліточки.

Ірина Твердохліб уживає драматичні кольори, які виражають і грозу, і жах, і якесь тривожне вичікування. Було багато церков, не видуманих, а правдивих, з місцевостей, які ще можна найти на мапі, з яких деякі ще існують, а деякі заховалися тільки в рисунках і фотографіях. Дуже цікаво було побачити церкву в Ворохті, в Крехові, в Кривчицях, в селі Колодному, в Дубівцях, в Кенорі. З них найдорожчий львівський Юр — тисяча долярів. Два батіки („кінґсайз"!), прецизно виконані, з дуже гарними взорами, навіть не дорогі (по 350 дол кожний), на знайшли покупця, бо, мабуть, не вмістилися б у пересічній хаті.

Багатогранність Ірини Твердохліб можна пояснити тим, що вона, по закінченні мистецьких студій у Львові, вчила рисунків і малювання в Жіночій Фаховій Школі, а, поселевшись по Другій світовій війні в Рочестері, продовжувала мистецькі студії в Рочестерському Технічному Інституті, де мала нагоду запізнатися з новими ідеями, новими технічними засобами, новими матеріялами.

На закінчення виставки карти у Ґалерії КУМФ пані Ірина прочитала реферет про „вибійку" і дала практичну цікаву лекцію, як її робити. Присутні, переважно жінки, бо це був День Тата, і чоловіки десь бенкетували, слухали пильно, уважно записували головні пункти доповіді та всі практичні інформації. І.Твердохліб провадила свою лекцію так, щоб кожного навчити і заохотити робити „вибійку". Весь свій досвід, свої маленькі „винаходи" вона старалася докладно передати і з такою сердечністю і зичливо заохочувала присутніх продовжувати мистецтво „вибійки", що, маю враження, всі в душі постановили вже зараз, на другий день, придбати собі потрібні матеріяли і почати „малювати".

Жіночі організації зробили б собі велику прислугу, якби запрошували до себе І.Твердохліб, щоб вона проводила лекції різного рукодільства, зокрема „вибійки". Батіки і шовкодруки вимагають більше праці й терпеливости, але „вибійка" дуже легка для всіх, хто не має „двох лівих рук"! Це давнє народне мистецтво чомусь загубилося по дорогах нашої еміграції і І. Твердохліб зробила корисне діло, що його витягнула „з архівів" і дала йому новий квиток на життя.

Пані Ірина показала присутнім батікову хустку, кілька шовкодруків і багато „вибійок". Особливо гарна була тоненька блюзка з чорним узором, довга суконка з цеглясто-чорним узором і коротка з коралевим узором. „Вибійку" найкраще робити на бавовні або поліестер-бавовні. Інші синтетичні матеріяли не приймають фарби. „Вибійку" можна прати і вона не міняється. З „вибійки" могли б дуже скористатися різні групи, хори, танцювальні ансамблі, яким треба стилізованих і народних одягів.

Зі сцени „вибійка" робила б зачудовуюче враження.

Віра Ке

В ДОЛІШНІЙ САКСОНІЇ, ПРОВІНЦІЇ ЗАХІДНЬОЇ Німеччини, відбулися вибори до міської самоуправи. Християнські демократи здобули величезну перемогу, бо дістали понад 50 відсотків усіх голосів. Соціял-демократи, привладна партія в Західній Німеччині, дістала тільки 36,9 відсотка усіх голосів. Така велика перемога християнських демократів привернула загальну увагу й на тій підставі передбачують велику перемогу тієї партії у майбутніх виборах до західньонімецького парляменту, а з тим перебрання нею федеративного уряду в Бонні. Такий розвиток подій уже в недалекому майбутньому передбачають численні спостерігачі Західньої Німеччини.

КОЛИШНЯ ПЕРША ЛЕЙДІ 96—РІЧНА ДРУЖИНА покійного президента Геррі С. Трумана Елізабет знову захворіла і перебуває в шпиталі, її стан поважний, але некритичний. Лікарі сподіваються незабаром її видужання. Цей раз вона мала легкий мозковий удар. Вона перебуває в лікарні в Канзас Сиrі, Міссурі.

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ВЕЛИКУ ПЕРЕМОГУ посадника Ню Йорку Едварда Кача в передвиборах, і правдоподібно в майбутніх виборах на поновну каденцію посадника міста, він не претендує на вищі політичні пости в стейті чи країні. Як не дивно, — пише „Ю. С. Ньюз енд Ворлд Ріпорт", — посадник любить свою працю і хоче бути тільки посадником.

75-річчя української парафії у Редінґу

У погідну неділю, 13-го вересня ц.р., члени української католицької церкви Різдва Пречистої Діви Марії в Редінґу обходили 75-річчя існування своєї парафії. Цей ювілей звеличав своїм приїздом Архиєпископ Митрополит Стефан Сулик.

Торжество почалось процесією і привітанням Владики Стефана, який перед відправою Св. Літургії поблаґословив гарно відмальовану й в цілості відновлену церкву. Архиєрейську Службу Божу служив Владика Митрополит, а співслужителями були о. митрат Стефан Тиханський з Нортгемптону, Па., та місцевий душпастир о. крилошанин Василь Стебельський. Проповідав о. шамбелян Константин Бердар з Воррінґтону, дияконував о. диякон Данило Троян, співав хор під проводом дир. Степана Павлика.

Після Літургії, в час якої приступило багато людей до Св.Причастя, Владика роздав усім пам'яткові релігійні ювілейні образки. Після цього відбувся бенкет, у якому взяли участь майже всі, що були на Службі Божій, тобто духовні Отці, Сестри-Монахині, стейтовий сенатор і конґресмен, посадник Редінґу, представники організацій, гості та парафіяни, разом майже 300 осіб.

На бенкеті промовляв Митрополит Стефан, промову якого присутні вислухали з великою увагою. Він накреслив стан нашої Церкви під безбожним совєтським ворогом українського народу та завдання нас усіх і нашої Церкви на місцях поселення. Один із учасників на бенкеті заявив, що варто було бути на бенкеті, хоча б задля промови нашого Митрополита.

Бенкетом жваво проводив адвокат Адам Кравчик. Танцюристи з парафії св. Михайла з Фреквіллю вправно затанцювали кільканадцять народних танців, за що публіка нагородила їх щирими оплесками. Під час та після бенкету перший раз у цій околиці грала українська оркестра „Темпо", яка дуже гарно зарепрезентувала себе.

Словом подяки й молитвою закінчив бенкет о. крилошанин Василь Стебельський. Всі були вдоволені недовгою програмою і мали доволі часу на товариські розмови й танці.

З цієї нагоди видано добре приготовану Ювілейну книжку, в якій подано важливіші історичні дані з життя парафії та приблизно сімдесят цікавих світлин. Сенат і палата репрезентантів Пенсильванії нагородили о. пароха Стебельського та всю парафію окремими резолюціями та ґратуляційними грамотами.

До Ювілейного комітету належали також активні члени 48-го Відділу Українського Народного Союзу.

А.С.

Добірна книжка

(Продовження зі стор. 2)

під час молитви зітхав до Бога: „— Господи, ісподоби мене худого раба Твоєго, списати книгу сію, не ради власної користи, а ради прославлення імени Твоєго й усього нашого народу". А дальше розказує автор, як із великою увагою „з горіючими цікавістю очима" читає молодий монах Сильвестер сторінки книги, на яких преподобний Нестор написав про Київ. А на питання молодого монаха, Нестор відповів: „— Сину мій, — лагідно промовив Нестор, — бо на цих сторінках читаєш про нарід з якого ти вийшов, а треба тобі знати, що другого такого народу немає на світі". Який прекрасний переклик слів авторів, що хоча ділить їх чималий шматок часу, зливаються ті слова в переконливий унісон, а це слова Нестора — із словами шестидесятника В. Симоненка: — „Народ мій є народ мій завжди буде..."

Ось така книжка повинна бути у руках нашої молоді, бо на сторінках її є живчик національности і приналежности. В кожному оповіданні вистукує життєдайне національне серце.

У дальшій частині книжки описані події тих, які станули „велетнями на верхів'ях". Це роки молодого Тараса Шевченка, Лесі Українки, Івана Франка. На приклад із їхнього життя повинна взоруватися наша молодь.

Можна з усією певністю сказати, що на сторінках книжки Володимира Барагури „Меч і Книга" — розцвітає євшан зілля.

Ірина Дибко

ДЕНЬ СОЮЗЯНКИ В РОЧЕСТЕРІ

Рочестер, Н. Й. (І. Р.). — Союз Українок Америки, відділи 47-ий і 46-ий влаштовують в неділю, 11-го жовтня ц.р., День Союзянки в будинку Школи св. Йосафата. В програмі від 9—3-ої год.: виставка праці СУА, полуднева перекуска, примінення вишивки до дитячого одягу — моделюють діти Світлички СУА — і виступ молодих талантів.

О год. 3-ій по полудні, артисти з України Евеліна Белюць, Леонід Вербицький і Олексій Журба виступлять у „Вечорі сучасної української пісні і поетичного слова. Під час цілого дня буде відкрита виставка мистця Рема Багавтдина.

НЕ ЗАЙМАТИСЬ, А ЗМАГАТИСЬ

У „Свободі", ч. 184, середа, 30-го вересня ц.р., у Заклику на першій сторінці „В єдності сила!", в реченні у п'ятому абзаці: „Об'єднаний Український Народний Братський Союз своїм організаційним апаратом та своїми адміністраційними ресурсами міг би далеко з більшим успіхом змагатися...", замість останнього слова „змагатися" мало бути слово „займатися". А в третьому абзаці Заклику після слова „розмов" у п'ятому рядку мають іти слова: „Після Другої світової війни та створених нею обставинах розмови на цю тему..."

Замість квітів на свіжу могилу
бл. п.
мґра АДАМА ГОРДИНСЬКОГО
на СХІДНЬО-ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ ім. ВЯЧЕСЛАВА ЛИПИНСЬКОГО у Філядельфії, Па.,
якого Покійний був директором,
складаю 100.00 долярів.

Анна ДУБАС

ПОДЯКА

З волі Всевишнього відійшла від нас у Вічність
9-го серпня 1981 року,
наша Найдорожча
МАМА І БАБУНЯ
бл. п.
ТЕКЛЯ ЯКИМІВ

Ми не в силі висловити нашу вдячність усій нашій Родині, Приятелям і Знайомим, які прийшли нам з поміччю і виявили нам свої співчуття, старалися облегшити наш великий біль і горе.

Ми щиро вдячні о. шамб. С. Чомкові та о. Р. Білецькому за відправлення похоронних відправ і прощальну проповідь у церкві під час Святої Літургії. Щиро дякуємо хорові „Діброва".

Щиросердечна подяка Всім за так численну участь в Панахиді, Службі Божій та похороні на цвинтарі. Дякуємо Усім, які пожертвували на Служби Божі, на Фонд Іконостасу, на Фонд Рідної Школи, та на Фонд Амбулянсу. Ми вдячні за картки співчуття та за телефонічні слова розради і потіхи.

Щиро дякуємо п. Дидинові за приготовлення тризни. Сердечно дякуємо Паням, які приготовили печиво.

Нехай Всевишній благословить Вас усіх.

Син — ГРИГОРІЙ з родиною
Донька — ЮЛІЯ КОЛІНСЬКА з родиною

В ПЕРШУ НЕВИМОВНО БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
нашої Найдорожчої і ніколи Незабутньої
ДРУЖИНИ, МАМИ Й КУЗИНИ
бл. п.
НАТАЛІЇ ПРИШЛЯК
з дому ФІЛЬВАРКІВ
будуть відправлені
ЗАУПОКІЙНІ СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДОЮ
в церкві св. Михаїла в Монтреалі, дня 14-го жовтня 1981 р., о год. 8-ій рано,
а о год. 9-ій рано в церкві Покрови Пресвятої Богородиці в Торольд, пров. Онтаріо, Канада.
Про молитви за благородну душу Покійної просять —
ЯРОСЛАВ — муж
ІГОР — син
КОРНЕЛЬ з родиною — кузен

У СІМНАДЦЯТУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ
моєї Незабутньої ДРУЖИНИ
та нашої Коханої МАМИ Й БАБЦІ
бл. п.
ГАЛИНИ ГУСАК
будуть відправлені
СЛУЖБИ БОЖІ з ПАНАХИДОЮ
в ЦЕРКВАХ:
Царя Христа в Бостоні, Масс.
Св. Моніки в Карролтон, Тексас
Матері Божої Неустаючої Помочі в Дірборн Гайтс, Миш.
в суботу, 10-го жовтня 1981 р., о год. 9-ій рано.
Про молитви за спокій її душі просять —
муж — КОНРАД з Дітьми і Внуками

Ділимося сумною вісткою з Рідною, Приятелями і Знайомими,
що дня 14-го вересня 1981 року в Сіднею, в Австралії
відійшов у Вічність, на 72-му році життя,
наш Найдорожчий МУЖ, БАТЬКО, ДІДО І БРАТ
бл. п.
Інж. ЯРОСЛАВ ШЕВЧИК

У глибокому смутку:
дружина — ГАЛЯ
дочка — ІРИНА КОЗЕЛ з родиною
син — ЮРІЙ з родиною
сестра — ЛЮБА ШТЕНДЕРА з родиною
кузинка — МАРІЯ ПРИШЛЯК з родиною

У глибокому смутку, ділимося з Родиною, Приятелями й Знайомими,
що в п'ятницю, дня 25-го вересня 1981 року, по довгій недузі,
на 72-му році життя, відійшов у Вічність
наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, ТАТО Й ДІДО
бл. п.
МИХАЙЛО КРИЖАНІВСЬКИЙ
народжений в Бучачі, Зах. Україна

ПАНАХИДИ в суботу, 26-го й неділю, 27-го вересня 1981 р., о год. 7:30 веч. в похоронному заведенні Гарріса.

ПОХОРОН в понеділок, дня 28-го вересня 1981 р., на цвинтарі Holy Sepulchre в Рочестері, Н. Й.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

В глибокому смутку:
МАРІЯ — дружина, з дому ТАРНАВСЬКА
сини:
Інж. БОГДАН з дружиною УЛЯНОЮ та родиною
д-р ЮРІЙ з дружиною ХРИСТЕЮ та родиною
ЕВГЕНІЯ КРИЖАНІВСЬКА-КОЛЬЦЬО з родиною — сестра
ІВАН з родиною в Польщі — брат
ОСИП І ВОЛОДИМИР — брати в Україні
І дальша Родина в Україні

Родина Покійного прохає замість вінка на могилу, складати пожертви на Патріярший Фонд або Гарвард.

Вашінгтон вітатиме Лідію Крушельницьку

У суботу, 17-го жовтня, українська громада Вашінгтону буде мати рідкісну приємність — до неї знову завітає Лідія Крушельницька з її Студією Мистецького Слова.

Л. Крушельницька підбирає репертуар, відповідний до сил своїх учнів. З малих дітей, що чарівно виконували казки та завершили цей період розвитку виконанням казки-казок — „Лісової Пісні" Лесі Українки, бачили ми, як поступово перейшли вони до виконання ролей дорослих персонажів. Перейшовши поступово через драматичну літературу нашу і світову, лінія розвитку дійшла до постановки модерної драми, проблематика якої вічно актуальна, себто до „Чорної Пантери і Білого Ведмедя" Володимира Винниченка.

Про окремі постановки Студії багато було написано, і не будемо тут наново вираховувати всіх їх та визначати їх місце у розвитку драматичної літератури. Цим разом хочемо спробувати зробити підсумок роботи Лідії Крушельницької з точки погляду учасників її Студії.

Що залишиться молодій людині після того, як період її участи в Студії з тих чи інших причин закінчиться? Адже далеко не всі, а, правдоподібно, лише нечисленні особи серед студійців, будуть пробувати включитися у професійний світ міжнародного театру. Та кожний, хто брав будь-коли участь у виставах тієї чи іншої еміґраційної студії, знає, що спогади про цю работу залишаються чарівною казкою на решту життя. До неї не раз людина повертається у пізнішому віці і черпає силу до прозаїчних кожноденних обов'язків.

У випадку Студії Мистецького Слова Лідії Крушельницької треба, в першу чергу, не забувати, що майже всі учасники далеко не досконало володіють українською мовою. Отож для них вивчити ролю означає спершу навчитися розуміти кожне слово, а потім аж доходити до значення його у контексті цілої фрази. Ще далі: вивчити всю ролю, а піля того аналізувати та старатися зрозуміти характер персонажу, який вони мають грати. Цей процес вимагає колосального зусилля члена Студії та,— що головне і без чого ніколи не може бути успіху,—надлюдської терпеливости режисера, який працює з цими молодими людьми.

Та вся робота студійців і керівника та учительки їхньої не йде намарно. Молодь із ентузіязмом учить ролі, вірші і тому подібне, які з роками не пропадають лише набирають більшого і глибшого значення, як людина дозріває. Усі майстерно підібрані матеріяли, які дають можливість докладно познайомитися з нашою літературою, історією, культурою — це „еліксир", який допомагає вічно відновлюватися корінню усіх, хто ніколи не бачив і не жив на батьківщині своїй.

Незамінимим чинником у вишколі актора є уміння триматися і рухатися по сцені. Тут до помочі завжди стоять наші фахівці-балетмайстри, які радо співпрацюють з Лідією Крушельницькою. Все це дає молодій людені самовпевненість не лише на сцені, але і в щоденному житті, елеґнтність рухів та уміння поводитись у товаристві—річ, яка останніми роками знову серед молоді увійшла „в моду".

А що саме головне? Найважливіше те, чого дуже молоді актори розумом спочатку не сприймають, бо їх лише притягає чарівно-казкова атмосфера сценічного буття та уміле ведення учительки. Цей найважливіший чинник—це участь у творчому процесі; річ, якої ніколи нічим замінити не можна. Колись один із моїх учителів висловив думку, що кожна людина в якійсь мірі—мистець.

Не сумніваємося, що кожна людина родиться з більшою чи меншою „іскрою Божою", яка в декого більше розбинута, а в декого менше або зовсім не розвинута. Тих, у кого ця священна іскра дуже розвинута, називаїмо мистцями—творцями краси, добра, усього найкращого і найшляхетнішого у нашому світі. Усі, хто в молодих людей старається розвинути цю іскру—творчу силу, люди виїмкові. Їм належиться спеціяльна подяка, бо працею своєю допомагають творити красу і добро.

Одним із цих виїмкових мистців є Лідія Крушельницька. Після років роботи на сцені, як акторка, виконавець численних і різноманітних роль, вона перебрала студію О.Добровольської і стала мистецьким керівником і режисером. Уже 16 років вона працює з нашими молодими людьми. Її любов до драматичного мистецтва в поєднанні з любов'ю та знанням літератури протягом цих років збагачувала українське культурне життя. Її заслугою є те, що члени Студії мали можливість безпосередньо від...

Не сумніваємося, що вистава п'єси В.Винниченка „Чорна Пантера і Білий Ведмідь" у Вашінгтоні буде черговим успіхом Студії—черговим кроком у розвитку її членів. Режисерові-учительці, приятельці молоді, Лідії Крушельницькій бажаємо, щоб вистава принесла заслужене великою роботою і посвятою задоволення з добре виконаного мистецького задуму.

О.Вікул

Посвячено...

(Продовження зі стор. 1)

свяченою водою. По співі „Вічная пам'ять" коротко до зібраних промовляв о. Й. Денищук, ЧНІ, наголосивши потребу українського цвинтаря у Вашінгтоні і для сусідніх стейтів та зазначивши, що пам'ятник-мавзолей „Жертвам за волю України", який буде встановлений при Пенсильванія авеню дирекцією американського цвинтаря Сідар Гілл Меморіял Парк, свідчитиме про боротьбу України за свої права і буде увіковічнювати трудолюбивих синів і дочок України, які тут спочиватимуть у Бозі, в столиці Америки.

Отець Денищук подякував дирекції Сідар Гілл Меморіял Парку та її президентові Беррі Тендерові за небуденно вигідні для українців умови, а особисто інж. Миколі та Галині Андреалісам, що зробили це велике діло можливим.

Від імени Сідар Гілл Меморіял Української Корпорації промовляла Галина Андреаліс.

Чин благословення й освячення закінчився спільним співом пісні-молитви „Боже великий".

На церемонії були присутні члени дирекції американського і українського цвинтарів, громадяни з Вашінгтону, Мериленду, Вірджінії й інших стейтів.

Відтак пані з Крайового Собору Пресвятої Родини частували усіх перекускою під кедровими деревами. Багато людей оглядали зразково упорядкований цвинтар із похованнями-пам'ятниками европейського походження, починаючи з 1913 року, з річкою, з озером і „Мостом життя", з „Водограєм життя" та іншими цікавими об'єктами. Директор Сідар Гілл Меморіял Української Корпорації інж. М. Андреаліс у власному вже будинку-бюрі цієї корпорації при 4 III Пенсильванія авеню знайомив присутніх із проєктом величного пам'ятника-мавзолею з двомовним написом „Жертвам за волю України", що буде безкоштовно для української громади встановлений дирекцією американського цвинтаря.

Совєти...

(Закінчення зі стор. 1)

яким вони мають начебто допомагати", — сказав цей учений.

Пляни „ґрандіозно" міняти природу ніколи не покидають совєтські голови. Цей раз — це три ріки в СССР; ще не так давно — за Хрущова — там носилися з думкою, посипавши з літаків чорною сажею вічні льоди в заполяр'ї, розтопити їх сонячним промінням (темний колір допоміг би цьому), „щоб наступило потеплілння" в цих вічних мерзлотах.

Але знову вчені Заходу, що розуміються на речах більше від тих учених, яких „партія веде", писали про те, що таке потепління змінило б обличчя землі, і багато тих місць на фізичній карті світу, що позначені темною зеленою барвою, тобто низини, пішло б під воду, бо рівень води на земній кулі дуже піднісся б.

ТУРНІР ҐОЛЬФУ УНС

Дітройт, Мич. — Відкритий індивідуальний турнір ґольфу УНСоюзу у співпраці з УСТ „Черник" відбудеться в суботу, 3-го жовтня ц.р. в год. 10-ій вранці на площі Мейпл Лейнс (14 Миля і Гувер). Після розгривок — спільна вечеря та роздача нагород. На випадок дощу — турнір відбудеться в неділю в той самий час.

30-РІЧЧЯ КРЕДИТІВКИ „САМОПОМІЧ" У НЮ ЙОРКУ

Ню Йорк, Н.Й. — Організатори ювілейного обіду з нагоди 30-річчя української кооперативи „Самопоміч" у Ню Йорку, що має відбутися у неділю, 4-го жовтня ц.р., подають до відома, що всі квитки вступу на цей обід уже випродані і нікого більше крім тих, хто вже собі зарезервував місце, на жаль, прийняти не можна.

Д-р М. Куропась...

(Продовження зі стор. 1)

ведливим і навіть „дещо расистським" і тому, бо кинено за дроти людей на підставі припущення, що вони „можуть шкодити" пізніше у війні, бо вони японці. Д-р Куропась сказав: „Нацистська Німеччина і совєтська Росія влаштували концентраційні табори, щоб ізолювати не тільки тих, хто небезпечний для режиму, але і тих, хто через їхнє етнічне походження може бути небезпечним. Де факто ті, що схвалювали таке інтернування (японців-американців тут), казали, що „щоб зберегти наші демократичні принципи, необхідно обмежити застосування цих принципів".

Д-р М. Куропась, — пише Дж. Фішер, — пояснив, чому таке потягнення Уряду було расистським. Наприклад, Італія та Німеччина були теж у війні з ЗСА, але долі японців не зазнали ні німці, ні італійці, американські громадяни. Пізніший голова Верховного Суду Ирл Воррен, що був тоді генеральним прокуратором стейту Каліфорнія, також взяв „дещо расистську" сторону у його становищі в 1942 році на переслуханні в цій справі. Він мав сказати, що він може передбачити майбутню поведінку італійців і німців, бо вони арійці, а японці „це вже щось зовсім інше".

Д-р Куропась підкреслив ще один аспект справи, що за цим поспішним „інтернуванням" японських американців лежала теж і „економічна причини", багато бо японців тут завдяки своїй працьовитості, розумові й зарадності зажили в Америці заможним життям, і тому багато їхніх конкурентів, менш успішних у житті, хотіли усунути їх з дороги, чому допомогла Друга світова війна. Всі ці американські японці понесли велетенські фінансові втрати і д-р Куропась уважає, що їм належиться відшкодування.

Тим часом анулювання цього евакуаційного екзекутивного наказу відбулося, як згадано вище, 19-го лютого 1976 року, якраз тоді, як д-р Куропась був президентським дорадником у етнічних справах. Він, власне, — як каже цей журналіст з „Дейлі Кронікел", — має заслугу в тому.

ВІДІЙШЛИ ВІД НАС

СТЕФАН КОВАЛЬЧУК, член УНС Відд. 220 Т-ва свв. Петра і Павла в Чікаґо, Ілл. Помер 16 травня 1981 р. на 72 р. життя. Нар. у 1909 р. на Україні. Членом УНС став у 1965 р. Залишив у смутку доньку, зятя, внуків. Похорон відбувся на цвинтарі св. Марії у Евергрін Парк, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!
Е. Блідий, секр.

РОМАН КОЗАК, член УНС, Відд. 458 в Гамільтоні, Онт. Помер 4 серпня 1981 р. на 55 р. життя. Нар. у 1925 р. у Станиславові, Західня Україна. Залишив у смутку дружину, сина і доньку. Похорон відбувся 7-го серпня 1981 р. на цвинтарі Голі Сепалкер, в Гамільтон, Онт., Канада.
Вічна Йому Пам'ять!
Секр.

ВОЛОДИМИР ЄДНОРОЗ член УНС Відд.379 Т-ва св. Юрія в Чікаґо, Ілл. Помер 8 серпня 1981 р. на 57 р. життя. Нар. 24-го квітня 1924 р. в Калинівщині на Україні. Членом УНС став у 1949 р. Залишив у смутку дружину, сина, доньку та внука і родину в Україні. Похорон відбувся 11-го серпня 1981 р. на цвинтарі св. Миколая в Чікаґо, Ілл.
Вічна Йому Пам'ять!
В. Семків, секр.

ТЕССІ ДАДО, членка УНС Відд. 74 у Ню Кестел, Па. Померла 31-го липня 1981 р. на 62 р. життя. Нар. у 1919 р. у Таґесвілл, Па. Залишила у смутку чоловіка сина, внука і одного брата. Похорон відбувся 3-го серпня 1981 р. на цвинтарі Oak Park в Ню Кестл, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
К. Ярема, секр.

МИКОЛА ГРИЦІВ, член УНС Відд. 397 Т-ва ім. Св. Ольги в Філядельфії, Па. Помер 10-го серпня 1981 на 57 р. життя. Нар. в 1924 р. в селі Старе Брусно на Україні. Членом УНС став у 1968 р. Залишив у смутку дружину, 3-ох доньок та рідню в Україні. Похорон відбувся 13-го серпня 1981 р. на цвинтарі Св. Марії у Факс Чейс в Абінґтон біля Філядельфії. Вічна Йому Пам'ять!
Михайло Нич, секр.

МАРІЯ ВУЙКО, член УНС Відд. 53 Т-ва св. Миколая в Пітсбурґу. Померла 25 липня 1981 р. на 95 р. життя. Нар. у 1885 р. в Україні. Членом УНС стала в 1933 р. Залишила у смутку дочку та внуків. Похорон відбувся 28 липня на цвинтарі Highwood Cemetery у Пітсбурґу, Па.
Вічна Їй Пам'ять!
П. Головатий, секр.

МИХАЙЛО ГРИНИШИН, член УНС Відд. 247 Т-ва св. Івана Хрестителя у Вілмінґтон Дел. Помер 26 серпня 1981 р. на 68 р. життя. Нар. у 1913 р. в Вілмінґтон, Дел. Членом УНС став у 1931 р. Залишив у смутку дружину, 2-ох синів, доньку, внуків і правнуків. Похорон відбувся на цвинтарі Всіх Святих у Вілмінґтон, Дел.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Маср, секр.

МАРІЯ СКИТОВИЧ, член УНС, Відд. 11, Т-ва св. Михаїла в Джонставн, Па. Померла 28 серпня 1981 р. на 77-му р. життя. Нар. у 1904 р. в Києві, Україна. Залишила у смутку прибрану сестру та кузинів. Похорон відбувся 1 вересня 1981 р. на цвинтарі св. Івана Хрестителя у Conemaugh Па.
Вічна Їй Пам'ять!
секр.

АНАСТАЗІЯ МЕРИК, член УНС Відд. 287 Т-ва Сини України в Джерсі Сіті. Померла 19 серпня 1981 р. на 84 р. життя. Нар. у 1897 р. в селі Новосілкі, Ліско, Галичина. Членом УНС стала в 1925 р. Залишила у смутку 5 дочок і 3 синів. Похорон відбувся 21 серпня 1981 р. на цвинтарі Голі Кросс у Кальма, Камір.
Вічна Їй Пам'ять!
Богдан Ясінський, секр.

ВАСИЛЬ КАРЛО РОВЛИК, член УНС Відд. 156 Т-ва Ім. Шевченка у Брукгейвен, Па. Помер 29 серпня 1981 р. на 66 р. життя. Нар. 14 січня 1916 р. в Честер, Па. Членом УНС став у 1954 р. Залишив у смутку дружину, 2-ох дочок і 2-ох синів 12 внуків і правнуків. Похорон відбувся на цвинтарі Лави Крафт в Лінвуд, Па.
Вічна Йому Пам'ять!
М. Новак, секр.